

NOI**Organul**

Studentimii
Române.

◇ ◇ ◇

Revistă Social-
Culturală Ilustrată.

Nr. 12.

◇ ◇ ◇

Apare sub îngrijirea
unui comitet de redacție.

◇ ◇ ◇

Redacția și Administrația:
Cluj-Kolozsvár,
Str. Ferenc József nr. 58,
etajul I. Telefon nr. 7-56.

CEA MAI FRUMOASĂ PRINCIPESĂ A EUROPEI LA
CARE SUNT ȚINTITE AZI PRIVIRILE CELOR
MAI ALEȘI PRINȚI ȘI CĂREIA ÎN DULCEA
ROMÂNIE, POPORUL CARE O SLĂ-
VEȘTE O CHEAMĂ. FERME-
CAT ȘI EL, »TRANDA-
FIRUL ROMÂNIEI«,
IAR REGINA »CARMEN SYLVA« ÎI ZICE CU
PREDILECȚIE »PRINCESE CHARMEUSE«

COSTUL ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungaria	6 cor.	anual
„ „	3 „	jum. an
România și Străinătate	10 „	anual

CUPRINSUL:

Naționalismul italian și DI Federzoni, de	Mircea R. Știrianu
Marșul studențimii (poezie), de	S. George-Mircea
Câteva cuvinte despre interpretarea tragediilor clasice, de	Eugeniu Popovici-Max
Cătră studențime (poezie), de	Const. Gh. Gucu
Sentințele lui Bhartrihari, de	Dr. Ioan Urban Jărnik
Scrisori din Paris, de	Mircea Popovici Max
Ce să facem peste vară, de	A. Opreșă
Joyzelle (dramă), de	Maurice Maeterlinck
La sate băeți, de	Nicodim Cristea
Cronică. --- Emulațiunea sportivă română dela Orăștie	
Bibliografie — Aviz important.	

NOI

ORGANUL STUDENȚIMII ROMÂNE

ANUL I.

MAIU 1914.

NR. 12.

Naționalismul italian și D-l Federzoni.

Când, astă toamnă, Dl Federzoni, unul din cei mai influenți șefi ai curentului naționalist italian, a fost ales deputat al Romei, o vie satisfacție sufletească a domnit în cercurile naționaliste din întreaga Italie. Evoc, în câteva cuvinte, această alegere nu numai fiindcă ea a fost un important eveniment politic, dar mai ales fiindcă ea ilustrează foarte bine starea de spirite din capitala surorii noastre Italia. *Alegerea dlui Federzoni este un simbol*: ea însemnează nu numai victoria naționalismului italian, care a scuturat legăturile unui liberalism rău înțeles, dar și triumful *idei imperialiste romane*, a ideii că Italia trebuie să reia firul cuceririlor Romei antice și să redevină suverana basinului Mediteranei!...

Să nu uităm că Dl Federzoni, a cărui tinerețe, inteligență și energie sunt cele mai bune garanții pentru viitorul succes al politicei sale nobile și generoase, este purtătorul unei idei mari! Căci nimeni nu combate cu atâta entuziasm și perseverență pentru *mărirea Italiei ca naționaliști*, al căror distins *leader* este tinărul deputat al Romei.

Timpul care a trecut dela alegerea Dlui Federzoni și până acum n'a făcut decât să confirme speranțele ce alegătorii romani le-au pus în acest entuziast și energic om politic.

Câtă luptă a costat această victorie a naționaliștilor! Dacă pe de o parte

candidatul naționalist a avut sprijinul clasei inteligente, pătrunsă de un patriotism bine înțeles, și al tuturor bunilor *catolici*, Dl Federzoni a fost, pe de altă parte, combătut cu ultima energie, cu sălbătăcie chiar, de elementele antinaționale și anticlericale reunite... Socialiștii, liberalii suspecti și cosmopoliti, dar mai ales *evreii dlui Nathan*, fostul primar al Romei, și-au adunat puterile și, printr'o complicitate criminală, au încercat să dea la cap aceleia care reprezintă rassa italiană curată, nepătată de suflul murdar al cosmopolitismului jidovit. Câte înscenări, câte scandaluri de stradă, câte machinațiuni diabolice, spre a se împedica victoria candidatului națiunei!...

Citeam, în acele zile nourate de toamnă, cu adevărată pasiune ziarul italienești și telegramele presei franceze, într'o mare cafenea de pe boulevard des Italiens, aici la Paris. Mi-aduc bine aminte de scandalurile înscenate de socialiști și de campania lipsită de scrupule ce ziarul »Messaggero«, cel mai citit organ popular roman, o ducea contra candidaturii Dlui Federzoni... Discursuri calomnioase, articole pline de injurii, informațiuni tendențioase, vociferări de stradă cu capete sparte, iată instrumentele cu cari democrația inconștientă a Romei, dusă de nas de dușmanii Bisericei și a Națiunei, purtau o luptă nelegiuită contra reprezentan-

tului ideii sublimă a *renașterii politice italiene*.

Dar Dl Federzoni a învins. Astăzi el este în primele rânduri ale protagoniștilor pentru triumful națiunii, la avangardă. Discursurile ce le-a rostit astăzi iarnă și în cursul primăverii au fost ascultate de Camera italiană cu multă condescendență. Însuși Dl *Giolitti*, acest mare șef al politicii echilibrate, a manifestat pentru eminentul deputat naționalist o deosebită considerație. Iar publicul roman nu numai că îl stimează pe Dl Federzoni, ci îl iubește; mai mult: îl adoră.

Dar această afecțiune a națiunii italiene pentru un luptător așa de tânăr trebuie explicată prin două fapte:

Întâi: Dl Federzoni este o personalitate foarte simpatică. Al doilea: El reprezintă o *idee mare*, ideea pe care am schițat-o în câteva articole publicate în această revistă. Știam bine care este această idee mare: Mărirea și gloria Italiei, dezvoltarea ei ca națiune *cuceritoare* și *civilizatoare*, intrarea ei în marea moștenire a Romei antice, mama comună a noastră și a Italiei.

Ca Români, popor rupt din aceeași mare și generoasă tulpină, dorim din toată inima ca politica naționalistă și imperialistă italiană, a cărei campion modest este Dl Federzoni, să fie încoronată de succes. Vrem să vedem Italia mare, puternică și respectată, dorim cu toată puterea sufletului nostru ca *Roma*, cetatea

eternă și cetatea noastră mamă, să devină din nou cuceritoare, din nou suverană. Suntem siguri că ea va asculta de vocea sacră a sângelui și nu va uita că colo departe, în Dacia cea cucerită de divul Traian, înflorește încă o națiune din seminția Romei antice!... Roma de astăzi nu va neglija să întindă mâna ei de soră aceluiași sunt fiii legitimi ai mamei noastre comune și cari se mândresc cu această nobilă origine.

Sperăm că Dl Federzoni și amicii săi nu vor rămânea străini de noi cari urmărim și noi, aici la Porțile Orientului, *ridicarea prestigiului latinității*. România și Italia sunt menite a colabora în viitor pentru îndeplinirea *aceluiași* măreț ideal!... Nu va trece mult timp și inimile noastre, cari totdeauna au fost sensibile la ideea înfrățirii latine, vor bate la unisono. Atunci ambele state latine se vor întări prin încheierea unei alianțe strânse și durabile, pe care noi o dorim indisolubilă. Adevăratul nostru ideal trebuie să fie *reunirea* noastră cu patria mamă: cu Roma!

Iată de ce, într-o recentă scrisoare ce i-am adresat Dlui Federzoni, spuneam:

»Nessuna differenza fra noi, siete Italiani, siamo Rumeni, ma siamo insieme *Latini* et devremo lavorare per la grandezza et la gloria della nostra città-madre commune: Roma, la dea Roma!«

Trăiască Italia!

Mircea R. Șirianu.

MARȘUL STUDENȚIMII

Sunat-a ceasul sfânt al libertății

Și zorii zilei 'n suflet s'au ivit.

Din înălțimea Universității

Vă chiamă neamul vostru asuprit: —

Mlădițe vii din ramură latină,

Bravi purtători de scuturi și lumină,

Voi — ce zidiți în inimi mândre castru —

Fiți gardă treaz' a conștiinții noastre!

„C. S.“

Cu-acelaș cuget aprig de mărire

Și 'n piept cu-acelaș sfânt și tainic dor,

Având pe steag lozincă, scris: »Unire«

Veți făuri al țării viitor: —

Mlădițe vii din ramură latină,

Bravi purtători de scuturi și lumină,

Voi — ce zidiți în inimi mândre castru —

Fiți gardă treaz' a conștiinții noastre!

Studentii! Nădejdea tuturor e 'n voi.

Vă ridicați din îngrădirea firii,

Strângeți în sbor falangă de eroi

Și cuceriiți voi ziua mântuirii: —

Mlădițe vii din ramură latină,

Bravi purtători de scuturi și lumină,

Voi — ce zidiți în inimi mândre castru —

Fiți gardă treaz' a conștiinții noastre!

S. George-Mircea.

Gâtena cuvinte despre interpretarea tragediilor clasice.

Trei mari actori: Mounet-Sully. De Max și Nottara.

Întruparea frumosului în tragediile clasice nu se poate concepe fără anumite mijloace, fără anumite calități fizice ale artistului dramatic. Se cer de asemenea studii îndelungate în diverse muzee de sculptură, unde ochiul maestru plin de finețe și pătrundere al artistului să desprindă cu o putere de adevăr și natural din noianul atitudinilor plastice ale diferitelor statui posele ce convin rolurilor ce interpretează, să și le însușiască, să și le adapteze în nuanța mișcărilor și jocului scenic. Muncă grea, căci într'adevăr pe lângă ochiul ager, se cer și studii. Și ce mare dreptate avea Dl Diamandi când spunea printre altele în interviul ce l'a acordat »Rampei« că elevii noștri de Conservator se desinterează cu totul acestei culturi, indispensabilă artistului dramatic.

Interpretarea clasicismului este cea mai grea dar și cea mai splendidă, de aceea se găsește rar actorii, cari își fac o specialitate din acest gen. La Comedia Franceză sunt Mounet-Sully și Albert Lambert-fils, cari nu mai îmbracă de loc haina modernă. Repertoriul lui Racine și Corneille este foarte mult apreciat în Teatrul francez. De câte ori se joacă vre-o tragedie săli arhipline aplaudă frenetic pe marii creatori ai rolurilor tragice în cap cu Mounet-Sully. E regretabil că la noi nu prind tragediile clasice — dar nu e de mirat căci publicul nostru nu are destulă cultură și mai puțin educație clasică. Sunt și la noi, e de nediscutat, o mână de câți-va cunoscători înzestrați cu o educație clasică bineînțeleasă, ale căror suflete aprinse de un entuziasm liniștit și durabil pentru tot ce e *mare, nobil și generos* vin împătimită să asculte în liniștea bisericii desfășurarea

vechei tragedii eline, unde se agită viețile eroilor străbuni. Vin să plângă și să sufere aproape aceleași dureri, transportându-se în lumea aceea de patimi și nenorociri fără de număr, vin să jelească păcatele unui neam urmărit de furia zeilor neamul Atriziilor. Nu mai vreau să insist asupra montării și felului de interpretare al Teatrului nostru, care contrastează isbitor cu in-

terpretarea scenei franceze și montarea ei. Este știut că o fericită interpretare în tragediile clasice nu se poate realiza decât având o unitate de interpretare adecă un ansamblu perfect, o montare desăvârșită și o figurație, care să cadreze bine cu ansamblul. Un actor anost, ne la locul lui, emfatic în stilul dicțiunii lui, strică întreg efectul artistic.

Am văzut Oedip-Rege cu Mounet-Sully la Comedia Franceză, tragedia lui Sofocle în cinci acte tradusă de Jules Lacroix.

Neșterse îmi vor rămânea senzațiile prin care am trecut tot timpul acestui splendid spectacol, senzații de o supremă emoțivitate artistică, de o intensitate covârșitoare. Pironit în fotoliul meu de orchestră, îi urmăream fiecare gest — fie ce mișcare — fie ce

intonație cu tot avântul și mă înfioram și mă înduioșam până la lacrimi sau mă cutremuram de cea mai puternică comoție artistică ce poate să sguđuie un temperament fugos de artist un suflet de spectator împătimit de Arta Teatrală. Mounet-Sully lucrează în pose plastice fermecătoare. Fiecare atitudine scenică era de o plasticitate neîntrecută, divină: păreau eșite din dalta lui Fidias. De câte ori joacă Oedip, săli arhipline recheamă la rampă de zeci de ori pe valorosul artist presărându-i calea

Octavian Goga, cântărețul pătimirii noastre e tras azi în judecată, pentru că genialitatea sa a putut prinde în scris măiestru, pagini triste din viața noastră, în piesa »Domnul Notar«.

cu mii de flori. Detaliu foarte curios e că Oedip se joacă la Comedia Franceză cu acompaniament de orchestră, muzica de Ed. Membrée, iar sala parfumată de un fin și captivant miros de tămâie, care arde pe scenă în amforele de lângă templu, îmbălsămează sufletele spectatorilor, transpunându-le cu mai multă ușurință în atmosfera aceia de fatalitate.

Un alt mare tragedian, distins interpret și neîntrecut purtător de peplum, elegant, fugos, înzestrat cu o voce puternică, răpitoare, cu accente sincere și calde și care a adus o notă nouă, personală în interpretarea clasicismului este De Max, compatriotul nostru, cel mai mare actor liric al Franței.

Lui i-se cuvine marele merit de a fi introdus cu superioritatea și autoritatea jocului său o notă nouă, o notă de romantism în interpretarea tragediilor. Acest mare tragedian, care a creat pe Néron din Britanicus, pe Oreste din Andromaca, pe Iuliu Cesar, pe Antoniu, pe Esop ș. a., e un mare artist de compoziție căci tot cu acelaș succes abordează și rolele de compoziție având creații minunate. În lunie 1913 crează cu un succes extra-ordinar un rol pe cât de dificil pe atâta de frumos, pe prințul de Tyr din *Pisanelle* a lui Gabriel D'Annunzio, piesă montată de Dl Meyerhold, marele metteur en scène dela Opera mare din St.-Petersburg, pe scena Teatrului Chatelet cu un lux exorbitant și rafinat, cu o admirabilă bogăție de decoruri și costume. Montare ce a costat un milion pe Ida Rubinstein, care a încercat fără însă a reuși drama. Piesa lui D'Annunzio, care e scrisă în versuri frumoase dar de un conținut foarte mistic nu a avut succes mare și a căzut. Iată ce scrie Emery în Comedia cu data de Vineri 13 lunie 1913. »Iată și prințul de Tyr, fugos, pompos, aruncând tot focul său, toate flacărele sale. E Dl De Max. În totdeauna excesiv, grandiloquent, bine făcut pentru a exprima sentimentele nițel artificiale, dar totuși impresionant, nițel fantastic, realizează foarte pitoresc imaginile cu culori strălucitoare pe cari imaginația noastră le împrumută acestor frumoase

și aprige personaje. Dar a avut de asemenea și fiorii omenesti, a redat foarte sincer și foarte patetic durerea prințului când i-se smulge femeia pe care o râvnește cu o dorință nepotolită«. Acum și-a făcut o specialitate din felul cum spune versuri din Verlaine și Beaudelaire. Actualmente joacă la „*Renaissance*“ unde M-me Cora Laparcerie directoara Teatrului dă în fiecare Joi reprezentații clasice. De Max a jucat Joi 19 Febr. st. n. pe Neron din Britanicus având ca parteneri pe Dl Daltour, pe Dșoara André Pascal și pe Dna Tessandier. Iată ce scrie »Comoedia« cu data de Vineri 20 Februarie 1914: Dl De Max e un Neron ideal. Strania mobilitate a fisionomiei sale arată simțămintele sale mai înainte de a fi zis vre-un cuvânt. Divinitatea care știe s'o dea atitudinilor sale e întotdeauna inspirată de text iar nu de tradiții discutabile. Și cu câtă artă marele tragedian face să reiasă frumusețea versurilor lui Racine. E dificil de a atinge o astfel de perfecțiune în dicțiune și o așa stăpânire în autoritate«. De Max, acest mare temperament scenic o glorie a scenei Franceze, face fala țării noastre la Paris.

În fine nu vom avea destule cuvinte de laudă cu care să apreciem talentul remarcabil, ingenioasa intuiție scenică, temperamentul de tragedian al decanului scenei noastre Dl Const. Nottara. Putem zice și cu drept cuvânt gloria scenei noastre. Înzestrat cu o mască de tragedian maestrul Nottara e singurul actor care poate să interpreteze piesele clasice la noi. Plin de o bogăție de gesturi inepuizabilă, e variat în jocul scenic. Singurul artist dramatic pe care îl putem pune alături de fruntașul scenei franceze, de Mounet Sully. Nottara chiar seamănă în jocul său măestrit cu decanul scenei franceze și mai ales asemănarea e vădită în interpretarea tragediilor clasice. Atitudini așa de plastice așa de sculpturale nu vom găsi la nici un alt artist al Teatrului nostru. Excelează în rolele de intrigant, fiind bine în cele de raisonneur și de compoziție.

Eugeniu Popovici-Max
advocat.

CĂTRĂ STUDENȚIME

În ale noastre case, pustii și risipite
Cu brațele desehise, pe voi vă așteptăm
Veniți, studenți, cu toții, e vremea înălțării!
Și dați-ne lumină, ca să ne deșteptăm!...

La voi, ne stă speranța, unor timpuri mai bune,
Ce așteptăm acuma să vie mai curând.
Veniți, studenți, cu toții e vremea liberării
Poporul vă așteaptă, pe Domnul lăudând!...

BOTOȘANI, 1914.

Să rupeți cu trecutul, de chin și suferință
Pe când țăranel nostru era lăsat să piară.
Iar strălăcirea lăcom, mâncat de pofte rele
Ne înclășta ființa, ca o cumplită fiară!...

Aveți puternici pilde, de muncă înțeleaptă...
Luați facia științei, poporul luminați,
În funduri de cătune, țărani vă așteaptă
Ca să le dați povețe și să-i încurajați!...

Const. Gh. Cucu.

Sentințele lui Bhartrihari. De Dr. Ioan Urban Jarnik.

Niște năuci zău trebuie să numim pe poeții cei vestiți, cari nu încetează ca, vorbind de fetele îndrăgostite, să le numească secul slab. Cari, scoborându-și privirile mișcătoare au învins chiar pe cei cu Indra în frunte, cum să le numim slabe?

Chiar fiind la îndemână lampa, focul, stelele, soarele și luna, fără iubita mea cu ochii de gazelă, lumea aceasta ar fi devenit pentru mine totuși întunerecul.

O, lume, drumul care duce la părăsirea ta n'ar fi atât de îndelungat, de n'ar fi la mijloc niște piedeci nebiruite, vai, cele înzestrate cu niște priviri îmbătătoare.

Gândindu-ne la dansa, ne chinuește, privind-o, ne inebunește, atingând-o, ne amăgește: cum se poate să numim iubită una ca aceasta?

Ele stau de vorbă cu unul, îi trag cu ochiul altuia, în inimă își amintesc de altul, cine zău le este drag muierilor?

La care eu pururea mă gândesc, nu-mi voește binele, ea dorește pe alt cineva și acest din urmă s'a îndrăgît aiurea, pe noi ne place alta: rușine de ea, rușine de el, rușine de dragoste, de dansa și de mine!

Ferește-te de omul rău chiar atunci de este împodobit cu știința; oare șerpele, împodobit cu nestemate, nu stârnește frică?

Mare fiind la început, mai apoi micșorându-se, mică la început, la urmă devenind mare, întocmai cum se deschilenește umbra zilei, dimineața și după prânz, tot astfel stă treaba cu prietenia celui rău și celui bun.

De se nimerește o picătură de apă pe un fier inflăcărat, atunci nici de nume nu-i se știe; aceeași picătură de se găsește pe frunza unui nufăr, strălucește asemenea unui mărgăritar; picând în vreme priincioasă în mijlocul unei stridii de mare, devine mărgăritarul însuși: de obicei însușirea cea rea, cea mijlocie și cea bună se face prin atingere.

Sparge pofta, deprinde-te cu răbdarea, nimicește trufia, nu găsi plăcere păcătuind, spune adevărul, urmează calea celor buni, slujește pe învățați, cinstește pe cei vrednici de cinste, poartă-te prietenește chiar cu dușmanii, ascunde-ți

virtuțile, păzește numele cel bun, miluește pe nefericit: aceasta este purtarea celui bun.

Cei netrebnci, fiindu-le teamă de piedici, nici nu încep, cei mediocri începând odată și văzându-se stângenți de piedeci, încetează, cei aleși însă cu toate că piedecile iarăși și iarăși iau stânjenit, nu se lasă de lucrul odată început.

Lenea este un mare dușman al oamenilor care se găsește în însuși trupul lor, nu e nici un prieten care să fie asemenea silinței: omul muncitor nu se moae nici odată.

Necunoscând chinul arderii, fluturile de noapte se prăbușește în flacăra lampii și peștele mănâncă nada acățată de clenciul undiței; noi cari cunoaștem cât se poate de bine poftele, învălitate de mrejea năpastei, nu ne lăsăm de iubire. Vai, ce amăgire mare și adâncă!

Unde într'o casă fuseseră mai mulți, acolo la urmă se găsește unul singur, unde unul singur, acolo în urmă mai mulți, nerămâind în sfârșit nici unul: tot astfel amândoi, Kāla și Kālī, aruncând cu niște cubi ici-colea pe tablă ziua și noaptea, se joacă cu figurile omenești.

Viața bărbaților e măsurată cu 100 de ani, noaptea se scurge jumătatea ei, alta jumătate a acestei jumătăți se scurge în tinerețe și în bătrânețe, restul se petrece cu slujba și cu alte îndeletniciri împreună cu boalele și cu jalea despărțirii: de unde să le vie muritorilor vre-o desfătare din partea vieții care este asemenea unei bășici aruncate de un val de apă!

Noi suntem mulțumiți aici cu veșmintele noastre, alcătuite din scoarțe de copaci, tu ești mulțumit cu hainele tale de muselină, mulțumirea este una și aceeași, folosul este fără folos: acela trebuie să treacă de sărac, a cărui poftă este mare. Dacă mintea este mulțumită, cine poate să fie socotit avut, cine sărac?

De ce umbli haimana îndeșert, o, minte, odihnește-te unde-va! Cea ce are să se întâmple ca dela sine, se va întâmpla astfel și nu altfel: deci nu te sinchisi de cele trecute, nu prea cumpani cele viitoare, bucură-te de plăcerile cari pe negândite ți-se îmbie și apoi dispar.

Încovoiatu-s'au membrele, slăbitu-s'a umbratul, căzut-a șirul dinților, dispărut-a vederea,

crescut-a surzenia, umplutu-s'a gura de bale, nu se ia în samă vorbirea, nu ascultă prietenul și nevasta; vai de bărbatul a cărui vârstă se tocește de bătrânețe: chiar fiul i-se face dușman.

Până trupul este sănătos, neatins de boale, până bătrânețele-s îndepărtate, până n'a sosit scăderea vieții, până atunci înțeleptul trebuie să-și deie mare osteneală cu privire la a sa mântuire: ce fel de osteneală săpându-se puțul după ce casa arse se desăvârșire?...

Ce trebuie să facem? să locuim oare la râul zeilor, cum să trăim smeriți cu soția virtuoasă sau să bem șivoae de știință și mustul de ambrosie de fel de fel de poezii? Nu știm ce să facem, deoarece omul este înzestrat cu o viață care nu dăinuiește decât puține clipe.

Plăcute sunt razele lunii, plăcută marginea pădurii crescută cu iarbă, plăcută desfătarea ce o simțim cercetând adunarea celor buni, plăcute povestirile din poezii, plăcuți obrazii iubitei cari tremură de picăturile lacrimilor înfrânate de înbufnare: toate sunt plăcute, dară nu după ce mintea ajunsese la cunoștința nestatorniciei.

Cei buni trebuie cinstiți chiar atunci dacă nu dau povețe, căci chiar convorbirile lor libere devin niște învățături.

Leul chiar fiind tânăr se năpustește asupra unui elefant ai cărui porii obrazilor sunt pătați de suc de goniței: aceasta este firea celor destoinici; bătrânețele nu sunt nici de cum cauzele mării.

Alesul chiar căzând, cade de obicei ca o minge, mârșavul însă cade ca un bruş.

Ducă-se în iad nașterea, chiar mai jos ducă-se turma virtuților, prăbușască-se de pe râpă soiul cel ales, fie ars de foc cel ales, trăsnetul să cadă îndată pe dușmanul viteaz, să ne rămâie numai bogăția, făr' de care toate aceste virtuți sunt asemenea unui fir de iarbă.

O, împărate, de vrei să mulgi această vacă de lume, hrănește asemenea unui vițel lumea aceasta, căci hrănind-o pururea cum se cade, pământul va aduce fel de fel de roade asemenea unui pom fermecat.

Pe mână dărnicia vrednică de laudă, pe cap închinarea picioarelor dascălului, în gură o vorbire adevărată, pe amândouă brațele învin-

gătoare o putere vitează fără păreche, în inimă o purtare curată, în amândouă urechile știința ascultată, aceasta este și fără să stăpânească, podoaba celui bun din fire.

Prin ascultarea cuvântului sfânt, nu prin cercei strălucește urechia, prin dare mâna, nu prin brățare, trupul milos prin slujirea altora, nu prin lemn de sandal.

Focul se face apă, oceanul de apă îndată se face râuleț mic, muntele Mēru o stâncă scundă, regele dobitoacelor o antilopă, șerpele o cunună de flori, suc de otrăvitor o ploae de nectar pentru acela într'alcărui trup pornirea cea bună a inimii, care-i dragă lumii întregi, se deschide ca un fel de mugur.

Podoaba stăpânirii este omenia, a vitejiei înfrânarea vorbirii, a științei liniștea, a liniștei smerenia, a avuției dăruirea unei persoane vrednice, a ascetului îndelunga răbdare, a puter-nicului blândețea, a virtuții inima deschisă: tuturor însă pornirea bună a inimii este cauza podoabei celei mai mari.

Nu figura frumoasă aduce roade, nu soiul, nu pornirea bună a inimii, nici slujba făcută cu trudă: faptele bune adunate prin mortificarea de mai nainte aduc la vreme roade pentru om ca și pomii.

Nădejdea într'adevăr este un râu, dorințele sunt apa lui, este umplut de valurile poftii, plini de crocodili de pasiuni, pășurile lui sunt îndoiele, doboară copacul tăriei, este adânc prin vârtejul greu de trecut al amăgirii, înzestrat cu niște maluri ale gândurilor înalte, pocăiții cu cuget curat, după ce trecuseră dincolo, se bucură.

Neapărat pier lucrurile de pe lume chiar de au dăinuit multă vreme, ce deosebire în despărțire, și de ce omul nu le părăsește singur! Cedate nu de bună voe, ne pricinuesc niște chinuri grozave, dacă însă le părăsim de bună voe, ne aduc o plăcere și o liniște nemărginită.

În urma feluritelor griji și boale sănătatea omului este sdruncinată, unde cade norocul, acolo năvălesc ca și pe ușa deschisă fel de fel de nenorociri. Moartea își însușește iute fără voia noastră tot ce s'a născut pe lume, cum deci poate să treacă de statornic cea ce fu plâsmuit de soartea pe care nime nu poate s'o siluiască.

Destul este fructul spre desfătare, dulce e apa de beut, culcușul pe spinarea pământului, cele două haine din scoarțe de copaci: nu pot deci să incuviințez desfrânarea acelor nebuni ale căror simțuri sunt zăpăcite prin puțina a lor avere.

Las să mâncăm pâne de pomană, să îmbrăcăm haina nădejdi, să ne culcăm pe spinarea pământului: ce să facem noi cu cei puternici?

Greu de mulțumit este stăpânul, cu o minte ce sare asemenea cailor cu cari sunt înzestrați

stăpânitorii pământului, noi avem dorinți mari îndreptând mintea noastră la o țintă înaltă; bătrânețele răpesc trupul, moartea viața cea iubită, o, prietene nu este aici altă mântuire pentru înțelept decât mortificațiunea.

Cu toate că vedem nașterea, bătrânețele, nenorocirile și moartea, nu simțim nici o teamă: lumea își pierdu mințile după ce beuse păharul înșelător al nepăsării.

(Sfârșit).

Scrisori din Paris.

Salonul din 1914 (Societatea artiștilor francezi.) — Concertul violonistului George Enescu. — Sărbătorirea Domnului A. D. Xenopol.

Salonul din 1914. Unul din cele mai gustate evenimente artistice pe care lumea pariziană îl așteaptă cu multă nerăbdare și-l acompaniază de cea mai largă bunăvoință e deschiderea sa-loanelor expoziției anuale a »artiștilor francezi«. Și-i cu atât mai mare ospitalitatea acordată »artiștilor« ce expun, de cătră publicul parizian cu cât fiind treizeci și doi de ani de când există societatea, expoziția a devenit pentru locuitorii Parisului aproape o adevărată necesitate.

Sunt mult admiratori ai frumosului Francezi și probabil de aceia nu-i înspăimântă nici numărul colosal de pânze expuse (sunt 2076 de lucrări), nici bizareria de concepție a unora din ele, nici ciudatul mod de interpretare al altora. Salonul e un sanctuar în care *severul juriu nu lasă să pătrundă urâtul* — își zic ei — și de aceia cu încredere zâmbesc și găsesc vorbe de sinceră laudă chiar în fața pânzelor ce nu le pricep.

Dacă în adevăr se strecoară din an în an lucrări a căror valoare artistică ar fi încă discutabilă, în marea lor majoritate pânzele și lucrările expuse dovedesc cu prisosință că arta plastică își face pe deplin datoria în acest oraș emnamente artistic.

În anul acesta ce e cu deosebire demn de remarcat, e numărul relativ mare de opere de o reală valoare, datorite femeilor artiste. S'ar putea zice — cu tot scepticismul de până acum — că se poate spera că într'un viitor nu prea îndepărtat va exista o adevărată *arta feminină*, cu totul deosebită de acea ce produce bărbatul, având caracterele ei bine distincte, ex-

presive, profunde, — ba chiar subtile — ce ar stă cu cinste alături de arta pe care omul o produce cu dibăcie de atâtea secole.

Un fapt în adevăr surprinzător ce aduce iarăși un caracter special »salonului 1914« e că cele mai originale lucrări și prin urmare cele mai gustate sunt datorite a o seamă de artiști tineri, dintre cari câți-va chiar necunoscuți până acum.

Aceasta nu înseamnă însă că „*les maîtres*“ (maiștri) n'au adus »salonului« importanța lor contribuție. Nu lipsește nici Bonnat, nici Jean Paul Laurens, nici A. Mercié, nici Clairin. Ceea ce însă lipsește e libertatea de interpretare — *scuturarea jugului școalei vechi* la care acești »mari maiștri« din nenorocire țin prea mult. Aceasta poate e și vina pentru care juriul nu acordă în destul de just răsplatale, »căci el neglijează« interesele de azi »pentru ideile de ieri«.

Dintre cele mai remarcabile lucrări două au atras cu deosebire atenția criticilor de artă și lunei artistice de aici. Sunt lucrările Dlui Henri Martin și Dșoarei Hélène Dufan.

Amândouă decorative; deși-s deosebite prin concepție; căci una e luată direct din lumea reală, iar cealaltă dictată de »inspirația visării«, amândouă ating o adevărată valoare superioară prin felul de »interpretare«....

Henri Martin a avut să decoreze o sală a Palatului de Justiție unde se judecă diferendele relative la accidente din lucru.

Acest minunat artist a lăsat la o parte »moda veche« și în loc de o alegorie oarecare ce mai totdeauna e puțin expresivă, s'a

adresat pentru inspirația lui lumii în mijlocul căreia trăim. A fost izbit de frumusețea simplă și naturală sub care se prezintă un »chantier« de construcția unui edificiu și atunci în concepția lui limpede a descris pur și simplu în modul cel mai fidel pe o mare pânză un șantier de construcție!...

Trebuie recunoscut însă, că Henri Martin e de o simplitate ce numai cei tari o pot în adevăr avea.

Domnișoara Dufan ne apare cu totul deosebită ca concepție de Henri Martin.

Pânza sa intitulată „*Eros et Psyche au Jardin terrestre*“ (Eros și Psiche în grădina pământescă) e cea mai sublimă visare de fecioară în care formele eterate și văzduhul străveziu lasă să reiasă cea mai caldă sentimentalitate născută din cea mai subtilă visare.

În afară de aceste două remarcabile pânze ce fac în adevăr admirația tuturor salonul și în anul acesta are o seamă de lucrări frumoase ce merită a fi menționate chiar într'o așa de sumară dare de seamă.

Maistrul Bonnat (directorul școlii de Belle-Arte de aici are »portretul marchizului de Ségur«: Paul Laurens are »Philippe II. a l'Escorial« dramatic și simplu ca toate lucrările lui în acest gen, pe care le-a executat cu atâta pricepere și cu atâta vigoare expresivă; A. Mercié are seriosul portret de Mlle Demougeat iar Georges Scott expune un tablou plin de o superbă oroadă „*Transportul morților Turci*“ în care se vede pe lângă o căruță plină de cadavre încă două cadavre agățate la spatele căruței și ce se târă dealungul drumului...

În această vastă expozițiune nici unul din toate genurile de pictură nu lipsește; însă de sunt toate, pentru fie care s'ar găsi — nefiind mult indulgenți, bine înțeles — câte o vorbă de reproșare. Portretele sunt bune în majoritatea lor însă 's prea împodobite de frumoase haine după ultima modă tăiate în cele mai mari case de croitorie, și 'n schimb prea lipsite de suflet de vastă; — nudurile 's frumoase au forme idealizate; liniile 's armonioase însă pare a fi prea căutate și atunci fără să vrei te oprești să admiri de vreme ce 'ți dai seamă că 'n natură nu-s așa; peysagiile, interioarele, florile, natura moartă, animalele sunt bine reprezentate și nu lasă după vizitare decât o amintire difuză nu prea bine marcată din cauza lipsei complete de »inovație« atât în concepție cât mai ales în in-

terpretare. Sculptura deși mai puțin reprezentată, prezintă totuși un caracter fundamental cu mult mai expresiv.

Dupăce s'a abandonat detestabilul procedeu italian, dupăce acum 2 ani s'a încercat maniera lui Rodin, acum sculptori francezi mai cuminți și mai prudenți revin la frumoasele tradiții ale artei franceze a evului mediu. Cu toată această nouă reacțiune ce face cinste artiștilor inovatori, lucrările de sculptură remarcabile din anul acesta se pot număra pe degete.

*

Concertul violonistului George Enescu. E de mult cunoscut în lumea artistică pariziană acest distins violonist și compozitor, și de aceia concertele ce le dă sunt mult apreciate și încoronate întot'dauna de cel mai desăvârșit succes.

E un fapt indiscutabil că pentru a obține aici »un desăvârșit succes« trebuie neapărat să fii un mare artist.

Enescu e un mare artist. Și nu doar pentrucă-s desăvârșite succesele ce le obține, dar mai ales pentrucă știe cu minunatul său arcuș să facă vibreze nu numai coardele vioarei sale, dar și coardele sufletelor celor ce 'l ascultă.

Îs mulți artiști violoniști aici ce dau concerte și ce 's bine apreciați de publicul parizian, dar nu-i unul a fi în astfel sărbătorit ca compatriotul nostru Enescu.

E oareșicum nițel explicabilă această deosebită atenție ce i-se acordă. Cu un fizic simpatic și cu structura complexă și viguroasă a sufletului său românesc pune în ori ce bucată ce interpretează, pe lângă extraordinara lui tehnică o parte — de nu chiar tot sufletul său. Acest suflet pe care francezii îl pricep în parte — iar cea ce nu pricep admiră ca și cum s'ar găsi în fața unui »ce« enigmatic ce le face bine dar ce nu știu să 'l explice. Acest »ce« rămas misterios parizianului îl farmecă și 'l face să adore muzica nespuse de minunată ce iese din arcușul lui George Enescu. Așa se explică de ce la concertele lui — ca la nimeni — se aruncă flori pe scenă și entuziasmul crește până la delir obligând pe artist să execute două-trei bucăți în afară de program. Se stabilește între el și public acea putere de comunicare ce-l fascinează și-l nebunește aproape. Nu-i mai puțin adevărat că știe să-și aleagă muzica ce execută.

La concertul ce a dat în »Salle Gaveau« Duminecă 10 Maiu, a cântat muzică italiană de Nardini din anul 1750 — muzică frumoasă plină

de accente misterioase ce evocau timpuri grele și năcazuri multe.

A cântat apoi din Beethoven, din Schumann, din Bach, din Leclair și din Paganini — și a atât de bine, atât de minunat încât o parte din auditorul ce fermecase în sală l-a așteptat cu nerăbdare în stradă, la eșire, spre a continua aplauzele și ovațiile ce nu mai conteneau în sală.

E în adevăr dovada cea evidentă a nemărginitului său talent. Aceasta nu poate decât să ne umple sufletul de o îndreptățită satisfacție, cu atât mai mult cu cât Dl Enescu concentrează puterea de exteriorizare a sufletului românesc.

✱

Sărbătorirea Domnului Alex. Xenopol. Distinsul profesor dela Universitatea din Iași Dl Xenopol, savantul istoric atât de apreciat în lumea științifică universală prin număroasele sale lucrări și cercetări istorice a fost ales *membu la institutul Franței.*

E în adevăr o nespus de mare glorie atât pentru munca neîntreruptă depusă timp de 60 de ani de acest mare savant, cât și pentru țara Românească al cărei demn reprezentant este.

Studentimea română de aici a ținut să aducă un omni-giu de admirațiune și de recunoștință în acelaș timp Dlui Alex. Xenopol și de aceia a organizat în »Salle Voltaire« un prea reușit festival artistic.

Acest festival pus sub patronajul Ex. Sale Dlui Ministru Lahovary a fost în adevăr mărturia

cea mai evidentă a simpatiei puternice de care Dl Xenopol se bucură atât în colonia română de aici cât mai ales în lumea pariziană. Printre număroasele personalități pariziene ce au luat parte la aceasta sărbătorire a savantului istoric român citez pe Emile Boutroux savantul filosof, membru la Academia Franceză și pe Marius Rocques, profesor la Sorbonă.

Festivitatea s'a început printr'o cuvântare ținută de studentul Sudețean, care a arătat pe scurt *teoria istoriei după Dl Xenopol.* În urmă Domnul Xenopol într'o frumoasă alocuțiune expune bazele pe care se bizuie tradiționala prietenie dintre Franța și România. Răscolește în memoria lui o sumă de evenimente frumoase ce leagă cele două țări deși atât de depărtate și sfârșește prin a spune că veșnic să ne fie ochii la Franța, care ne-a dat lumina zilei și care — ca o bună mamă — ne va apăra și ajuta.

În urmă o producție artistică — fără de mari pretenții — deoarece executanții sunt diletanți — a încoronat de succes aceasta animată festivitate.

Dl Alexandrescu execută la piano cu multă pricepere »Polonaise« de Chopin, Dl Cristescu spune câte-va versuri; între altele și Oltul de Octavian Goga, însă nu cu destulă pricepere, iar Dșoara Lya Pop cântă din Trovatore și apoi câte-va doine românești cu multă expresie și căldură.

Mircea Popovici-Max.

Ce să facem peste vară.

În timpul din urmă studentimea română, atât cea universitară cât și cea liceală se îndeltnicește foarte mult cu sportul. Acest fapt nu poate fi la timpul său decât foarte îmbucurător și demn de încurajare. Sportul studentimei române așa cum s-a inaugurat, între cadrele largi ale tuturor ramurilor sportive, având garanță însuflețirea nobilă și a conducătorilor și mai ales a tinerimei tot mai conștie, dacă nu i-se va denega indispensabilul sprijin moral și mai ales material, va fi unul dintre cele mai înălțătoare note ale neamului nostru!

Eu su sum nici capitalist nici mare sportiv, deci cer scuze, că îndrăznesc să-mi ridic cuvântul. Vreau să vă prezint fraților un plan de acțiune pentru feriile mari de vară, care nu costă parale, dar în schimb executarea lui ar aduce cu sine cele mai frumoase rezultate.

Ideia nu e a mea, dar îmi țin de datorință să o comunic fraților mei, cu atât mai vârtos cu cât ea e a unui bărbat de înaltă poziție socială și destul de competent pentru ca sfaturile și indicațiile D-Sale să fie primite de noi cu cea mai mare dragoste și executate fără multă șovăială.

Nu de mult am avut fericirea a mă întreținea în mai multe rânduri cu Ex. Sa Dl General Alexandru Lupu din Viena. Dl General se ocupă foarte mult cu urmărirea activității tineretului. D-Să e pe deplin inițiat de toată mișcarea sportivă (mai cu seamă) a studentimei române, în care prevede augurul vremilor bune și vitejești.

Dl General însă de ori câte ori am cercat să-i consult o părere, un sfat, totdeauna a accentuat că, nu facem destul, și încă și ce facem, nu facem în direcția care ar trebui! Nu volu se pun expunerile de mai jos în citațiune pentru că

vreau să nu greșesc! Voiu spune numai ce mi-am însemnat mai bine.

Tinerimea română altcum trebuie să înțeleagă rostul și însemnătatea sportului. Tinerimea aceasta se deosebește de a altor neamuri, atât prin situația ei materială cât și prin aspirațiile și nădejdea ce stă strâns legată de ea. Ea trebuie să-și fixeze un plan de acțiune, care să servească în prima linie cerințelor neamului întreg și numai în al doilea loc celor individuale.

Primul punct din program după Dl General ar fi înainte de toate »Cunoașterea pământului românesc«. De fapt noi Ardelenii în privința aceasta stăm foarte îndărăpt. Nu ne cunoaștem nici macar pământul, care ne-a susținut 1800 de ani.

»Să vă deprindeți la marșuri lungi pe jos, prin munți și văi! Să fiți țanțasi de carieră. Să vă deprindeți în zidirea de întărituri de apărare și peste tot exercițiile militare să vă fie distracțiile cele mai favorite — astfel în spunea Dl General.

»Când veți face acestea cu ușurință atunci a-ți devenit adevărați ofițeri a celei mai puternice armate, a celor 4 milioane de români, cari vă caracterizează cu frumosul epitet »nădejdea neamului«.

Neamul românesc are cea mai ardentă lipsă azi de astfel de tineri, și aceștia numai dintre studențime se pot recruta. Studențimea deci se fie conștie de chemarea sa. În decursul verei se facem excursii lungi pentru studiu și sport.

Munții să ne fie centrul acțiunii noastre. Pitoreștile noastre văi ne stau deschise de aci în toate părțile cuprinsului românesc. Abrudul, Câmpenii și Bradul să însemne pentru noi tot-atâtea cartiere generale, de unde vom pleca curcind în lung și lat!

Când vom cunoaște bine Ardealul, vom trece frontiera, vom cerceta pe frații noștri de dincolo, numai atunci vom zice că ne chemăm: „români“, când vom cunoaște întreaga Dacie română! Vom cunoaște locuri, oameni, obiceiuri, porturi și cântece, vom cunoaște întreg sufletul românesc!

Când vom fi făcut toate acestea în legătură cu sportul Dlui General Lupu, atunci nu ne pasă de ar veni ori ce vremuri. Vom fi destul de tari ca să le învingem toate!

Schimbările evenimentelor ultimului timp să ne servească ca cel mai bun îndemn pentru a pune mâna pe **acțiune!** Să spălăm pata trecutului, pentruca urmașii noștri să ne poată urma la orice jertfe!

Viena, 1914.

A. Oprișa.

Joyzelle.

Dramă în 5 acte, de Maurice Maeterlinck.

PERSOANELE:

MERLIN
LANCÉOR

JOYZELLE
ARIEL

Actul prim.

— Coridor în palatul lui Merlin. —

SCENA PRIMĂ

(Merlin stă lângă Ariel, care doarme pe lespezile treptelor de marmoră. E noapte).

Merlin: Dormi, Ariel, puterea mea lăuntrică tu!... Forță dată uitării!... Colo zaci în fiecare suflet, dar singur eu până azi te-am înviat după placul meu!... Tu dormi, supusa, credincioasa mea zinișoară iar părul tău despletit se contopește cu splendoarea luminii de lună ca într'o flacăra albastră, de ochiu omenesc nevăzută, cu parfumul nopții, cu raza stelelor, cu floarea ce cade de pe trandafiri, cu azurul vibrător al aerului — aducând dovadă, că în natura vie noi cu toții suntem una; că gândul nu știe: lumina unde începe, ea spre care alunecă sperând, unde se finește umbra din care aleargă spre mântuire?...

Tu dormi adânc, — și până ce dormi, toată știința-mi lăncezește; din nou sunt așa ca și frații

mei orbi, cari nu știu că atâți Dumnezei ascunși sunt pe acest pământ, câte inimi bat!... Ah! despre mine cred: că eu sunt demonul care trebuie ocolit... eu sunt blestematul vrăjitor ce s-a aliat cu dușmanii lor!... Ei n-au dușmani; au doar supuși cari nu-și vor mai regăsi pe regele lor. Puterii mele tainice i-se închină planta, steaua, apa, piatra și focul; viitorul își flutură din când în când vâlul naintea ei; dar dâșii cred cu hotărâre, că această nouă putere, care totuși e atât de omenească: se ascunde în beuturi fermecate, în vorbe de blestem, în amestec de ierburi demonice, în semne înfiorătoare!... Nu! Puterea aceasta viază în mine, la fel, precum, și în ei se află; iat-o colo în tine, blândă Ariel, care ai fost în mine!... Am făcut doi trei pași mai îndrăzneți în noapte... am isprăvit ceva mai de vreme, aceea ce ei vor face abia mai târziu... Vor domni peste toate, de-ți vor ști trezi bunăvoința, după cum mie mi-a succes!... Dar zadarnic le-aș spune, că tu dormitezi aci; zadarnic le-aș arăta cu degetul grațiile tale; ochii lor nu te-ar vedea!... Trebuie, ca fiecare să te descopere în sine însuși; însuși să-și descuie ca și mine odinioară, mormântul vieții sale; el însuși să te trezească, așa dupăcum eu te trezesc... (Se pleacă peste Ariel și o sărută).

Ariel (trezându-se): Maiestre!...

Merlin: Iată a sosit ora, Ariel, când trebuie să stăm de veghe amorului!... Pe-acum îți voi tulbura adese somnul...

Ariel: Somnul meu a fost așa de lung încât mereu m-apucă iarăși; dar mă simt mai sprintenă și mai fericită de câte ori gândul tău poruncitor mă trezește...

Merlin: Unde îți conduci copilul? Și când pot să-l revăd?

Ariel: În somnul meu pândar l-am petrecut cu ochii... Se apropie de noi... Crede că s-a rătăcit; dar soarta îl conduce acolo, unde îl așteaptă fericirea...

Merlin: Oare mă va recunoaște?... Mulți, mulți ani sunt de atunci, decând conform ordinului cercării destinate, noi suntem streini unul față de altul; dar acum ași grăbi minutul, ca din nou să-l pot săruta, ca și odinioară, pe când era copil.

Ariel: Nu! Las' să decidă soarta liberă, Nu-i permis să-și cunoască părintele. Nu-i voie ca dragostea de tată să falzifice destinul...

Merlin: Dar decând Joyzelle se află aici, în apropierea noastră; decând Lancéor vine spre Joyzelle și viitorul se face tot mai clar: nu cumva cetești mai mult din el?...

Ariel (cu'n extaz nemărginit privește marea și'n noapte): Cetesc doar, ce dela început am cetit... Soarta fiului tău e încrustată în cercul strălucitor al iubirii. Atunci va fi măreață dacă va iubi astfel și va fi iubit, cu puterea acelei iubiri minunate, cum ar fi datorința fiecărui om să iubească... — dar în vremurile de-acum e așa de rară, încât ne pare o nălucire, o nebunie; — dacă amorul lui, dacă amorul lor ar fi nevinovat și totuși ar înțelege totul; dacă iubirea lor e simplă și curată, ca apele munților și puternică asemenea torentului; dacă amorul lor e capabil de cutezanța eroismului și-i mai gingaș decât floarea; pretinde totul și dă de zeci de ori mai mult decât ar putea pretinde; nici când nu stă la îndoială, nici când nu se înșală, nici când nu slăbește, nici când nu lăncezește, nu aude, nu vede altceva, decât fericirea, cea tănuită, cea altora nevăzută; pe aceasta o vede în tot locul, în toată făptura și prin toate cercările; și merge zimbând până în fața păcatului, pentruca să și-l câștige la urma tuturor urmelor!... Iubirea aceasta trăiește undeva. Așa-mi pare, că văd acea inimă, care-l așteaptă pe fiul tău. Dacă Lancéor va avea parte de acea inimă: viața lui va fi mai lungă, mai frumoasă, mai fericită decât viața altor oameni. Dar de nu va întâlni-o până la sfârșitul acestei luni; — fiindcă cercul se 'mbină; — dacă iubirea Joyzelle-ei nu este aceea, pe care viitorul o dăruiește fiului tău din nălțimile cerului; dacă flacăra aceasta nu se va avânta până la paroxism; dacă o va umbri îndoiala sau părerea de rău: Lancéor e fiul morții!... Cu fiul tău s-a mântuit!...

Merlin: Ah, ora iubirii e mare, e serioasă oră pentru fiecare deopotrivă!...

Ariel: Pentru Lancéor, durere, e oră fără îndurare! Acum atinge punctul de culme în viața sa. Pipăind atinge fericirea și mormântul... Dela cei din urmă pași depinde totul, și dela mlădie-rile copilei ce-i va răsări în cale...

Merlin: Iar dacă Joyzelle nu-i aceea pe care soarta o destină?...

Ariel: Mi teamă foarte, că această cercare, ce-o riscăm acum: aceasta e ultima cu care ne îmbie soarta. Omul să privească însă cu îndrăzneală în fața viitorului!...

Merlin: La ce bun ar fi cercarea, dacă-i nesigură!...

Ariel: Dacă n-o facem noi, soarta va face-o!... Cercarea-i de ne 'ncunjurat. Dar e supusă întâmplării. Pentru asta mă voi strădui, să-i cârmuiesc cursul...

Merlin: Iar dacă fiul meu va iubi pe Joyzelle, dar Joyzelle nu-l iubește așa după cum vrea soarta?...

Ariel: Atunci trebuie să ne amestecăm mai cu din adins.

Merlin: În ce chip?

Ariel: O să-l aflu.

Merlin: Te rog, Ariel, e vorba de averea-mi cea mai scumpă, decât mine cu mult mai dragă, — fiindcă n-am decât pe-acest unic fiu, — și acesta s-ar putea înălța acolo, unde eu nici-odată... știm asta amândoi!... Nu poți încerca spre viitor un pas îndrăzneț, aproape desperat, ca forțând vremurile, să storci din taina anilor — de și-ar răzbuna chiar asupra noastră a amândurora — secretul ce-l păzesc c-o așa 'ncăinită rigoare, și care-i mai prețios decât viața lor, decât a lor fericire?...

Ariel: Nu! Zădarnic mă forțez; nu pot străbate mai adânc. Hotărâle împărăției viitorului noi înșine le tragem; numai aceea putem vedea acolo, ce pe noi ne 'nterează; și uneori din întâmplare, aceea, ce aparține aceluia, pe cari mai mult îi iubim... Văd clar: ce se 'ntâmplă în jurul lui Lancéor, până la acel punct, unde drumul lui Lancéor se 'ncrucșează cu al Joyzelle-ei. Dar în jurul Joyzelle-ei anii toți sunt voalați. Acest văl e strălucitor, această perdea e țesută din raze, dar totuși așa de tare ascund zilele, ca și un paravan opac, întretae firul vieții. Apoi dincolo de văl văd fericirea și moartea; acolo adastă ca doi oaspeți deopotrivă; sunt pe-o formă de flegmatici, de necomunicativi amândoi; și nu ași ști să-ți spun: care se află mai aproape, care-i mai mare domn?... Mi imposibil să știu; Joyzelle e oare aleasa? Totul te face să crezi, că ea e aceea, dar nimic nu întărește!... Cu fața stă țintă spre anii viitori... și zădarnic o agrăesc din toate puterile: nu-mi răspunde, nu privește napoi. Nu pot să-i atrag atențiunea, nici trăsăturile feței nu i-le văd, doar bănuil le pot... Un singur presemn e sigur: semnul crudelor cercări, pe cari trebuie să le învingă... Numai de pe astea putem recunoaște copila!...

Merlin: Și noi trebuie deci să ne oprim la punctul de graniță, pentruca să ne supunem unor puteri necunoscute, să pândim evenimentele, ca și ceilalți oameni; să așteptăm răspunsul lor și să ne opintim, să-i învingem, dacă vreau să nimicească pe aceia, cari ne sunt dragii...

Ariel: Dar iată-i apar deja în rumeneala zorilor... Să ne grăbim... îndată vor fi aici... Destinul lor s-a pus în funcționare. Pretinde siguranță și liniște. Să i-le dăm.

(Merlin și Ariel es. După câteva clipe, în timp ce lumina crește repentin, Joyzelle și Lancéor intră și se opresc unul în fața celuilalt).

SCENA A DOUA

Joyzelle, Lancéor.

Joyzelle (Se oprește în fața lui Lancéor): Pe cine cauți?...

Lancéor: Nu știu, unde sunt... Căutam un loc de refugiu... Cine ești tu?

Joyzelle: Numele meu e: Joyzelle.

Lancéor: Joyzelle... Exprim numele... Mă mângâie, ca o aripă, ca respirarea florilor ca un oftat fericit, ca raza de soare... Numele acesta ești însa-ți tu... cântă în suflet, străluce pe buze...

Joyzelle: Iar tu... Cine ești tu?...

Lancéor: Nici eu nu mai știu!... Cu câteva zile mai nainte mă numeam Lancéor, știam, unde sunt, mă cunoșteam și eu... Acum mă caut pe mine, dibuesc în mine, în jur de mine... Rătăcesc prin ceață și'n jurul meu răsar năluciri de fatamorgană...

Joyzelle: Ce fel de năluciri?... Ce fatamorgană? De când ești pe insulă?

Lancéor: De erii!...

Joyzelle: Curios, mie nu mi-a spus nimeni...

Lancéor: Nime nu m-a văzut... Am rătăcit pe țărături... Eram disperat...

Joyzelle: O, dar pentruce?

Lancéor: Eram de aici departe, foarte departe de bătrânul meu tată scump, când o scrisoare îmi aduse vestea, că e pe moarte!... Îndată mă urc pe corabie. Drumul ține mult; iar în primul port, unde corabia stă de popas, aflu, că e prea târziu... că tatăl meu nu mai este... Îmi urmez drumul, ca cel puțin să-l jertfesc amintirii lui scumpe... să-i împlinesc ultima dorință...

Joyzelle: De ce te afli aici?...

Lancéor: De ce? — Nu știu. Și cum am ajuns aici? Nici asta n-o știu... Marea era lucie, iar ceriul senin... Linele ape dormitau în azuriul pașnic... Deodată fără nici o cauză, pe oglinda apei se așternură pături mari de ceață violetă... Ca un vâl fluturau la vale și se lipeau de mâni, de funiile corăbiei, de față... Apoi izbucni furtuna. Ancora ni s-a rupt, un curent năvalnic apucă corabia ce luneca orbiș și pocnind la ncheeturi, iar spre seară o aduse aici, în portul necunoscut al insulei ne mai văzute!... Trist și abătut debarcai pe țărni, am adormit într'o peșteră ce

privea spre mare; iar când mă trezesc, ceața perise; și văd corabia cu vântrelele, cum se avântă săgeată pe umeri de valuri. ca o aripă strălucitoare!...

Joyzelle: Ce s'a întâmplat?

Lancéor: Nu știu... Voiam să alerg după dânsa, dar nu găseam luntre în port... Trebuie deci s-aștept până va 'nota o altă corabie p'aproape de insulă...

Joyzelle: Curios, cu mine s-a 'ntâmplat la fel...

Lancéor: Cu tine?

Joyzelle: Tocmai!... O ceață deasă m'a adus pe insulă și pe mine... Dar eu am suferit naufragiu...

Lancéor: Când și... cum?... De unde vii, Joyzelle?

Joyzelle: Veneam de pe o altă insulă...

Lancéor: Unde mergeai?

Joyzelle: Acolo unde mă aștepta cineva...

Lancéor: Cine?

Joyzelle: Acela, pe care mi l-au ales de bărbat...

Lancéor: Erai mireasă?

Joyzelle: Tocmai.

Lancéor: Îl iubești?

Joyzelle: Nu.

Lancéor: Dar atunci?...

Joyzelle: Așa voiă mama mea...

Lancéor: Te-ai supus?

Joyzelle: Nu!...

Lancéor: Bine! Asta-mi place!... Și tatăl meu a dorit pe patul morții, ca pe aceea s-o aleg, pe care el însuși mi-a ales-o... A avut motive, — a avut motive grave, așa se vede... Și fiindcă așa a voit și fiindcă nu mai trăiește: trebuie să mă supun...

Joyzelle: De ce?

Lancéor: Suntem datori să împlinim dorința morților...

Joyzelle: De ce?

Lancéor: Fiindcă nu o mai pot modifica... Trebuie să-i compătîmim și să-i onorăm...

Joyzelle: Nu.

Lancéor: Tu nu te supui?

Joyzelle: Nu.

Lancéor: Joyzelle!... Asta-i grozav!

Joyzelle: Ba nu, morții sunt grozavi, când pretind, să iubim pe aceia, pe cari nu-i iubim.

Lancéor: Joyzelle!... Eu mă tem de tine...

Joyzelle: Am zis... Ce-am și zis?... Poate m-am iuțit...

Lancéor: Joyzelle, la amintirea morților ochii tăi se umezesc și-ți deneagă vorbele...

Joyzelle: O nu... nu sunt pentru ei... Poate c-am fost crudă... Și totuși n-au dreptate!...

Lancéor: Să nu mai grăim despre morți... Încă nu mi-ai spus, că după naufragiu...

Joyzelle: Ne-am rătăcit în negura deasă... Era atât de deasă negura aceea, încât o puteam prinde cu mâna, ca pe fulgii cei moi... Cărmaciul pierduse urma... S-a abătut din calea cea bună... Credea că vede un far... Corabia ni-a ajuns apoi pe o bancă de nisip... Dar n-a perit nimeni... Pe mine m-au răpit valurile... Apele albastre luncău pe dinainte-mi atât de fulgerător, încât mi-se părea, că mă scufund într-un ceriu ucigaș, rotitor... Lunecam tot mai adânc... Apoi cineva m-a prins, iar atunci eu mi-am pierdut conștiința...

Lancéor: Cine te-a prins?...

Joyzelle: Domnul acestei insule.

Lancéor: Și cine-i Domnul acesta?

Joyzelle: Un moșneag, care colindă prin acest palat de marmură, ca o umbră fără pace.

Lancéor: De-aș fi fost acolo!...

Joyzelle: Ce-ai fi făcut?...

Lancéor: Te-aș fi salvat!...

Joyzelle: Nu sunt salvată?

Lancéor: Dar eu te-aș fi salvat în alt chip!... Nu ai fi suferit, nu te-ar fi atins o mână dură!... Te-aș fi dus domol pe umerii valurilor... Ah, nu știu, cum... Ca pe un potir umplut până 'n dungă cu mărgăritare scumpe, grijind de fiecare bob ca nici umbra să nu-l atingă... Ca pe-o floare ruptă în zori, de pe care ni frică să scuturăm chiar ș-un strop de rouă!... Când mă cuget, că tu, frumoasă, gingașă creatură, te-ai sbătut colo pe stâncile dure, în brațele celui om bătrân!... Ceeace a făcut e frumos, a făcut imposibilul... Însă atât nu-i de-ajuns!... În sfârșit cum ai ajuns la țarm?

Joyzelle: Zăceam întinsă în nisip, când mi-am venit în ori... Moșneagul era lângă mine. Apoi m-a transportat în palat...

Lancéor: El e regele acestei insule?

Joyzelle: Insula asta așa zicând e pustie... Omul, afară de doi-trei servitori, cari umblă fără vorbă, nu vede pe nimeni... Pare că alți supuși nu are, decât pomii, florile și paserile fericite cu de cari — așa se vede — insula e plină...

Lancéor: A săvârșit un lucru mare...

Joyzelle: Bun și uman... M-a primit mai altfel decât tatăl meu... Însă totuși nu-l pot iubi...

Lancéor: Dece?

Joyzelle: Îmi pare, că mă iubește...

Lancéor: Cum?... Ar cuteza să te iubească?... Nu! Asta-i imposibil, ori apoi că anii își pierd gravitatea onorifică și că mintea nu ne mai slujește, când ne apropiem de moarte...

Joyzelle: Și totuși mă tem... Mi-a dat să înțeleg... E atât de deosebit și de posomorât... Are un fecior, așa spune, care e departe... care poate a și murit... Tot la el se gândește... Mereu crede, că se va mai întâlni cu el și atunci: fața i-se luminează... Și... Iată-l vine! (*Merlin* intră).

SCENA A TREIA

Lancéor, Joyzelle, Merlin.

Merlin: Te-am căutat, Joyzelle... (*Se 'ntoarce spre Lancéor și-l măsoară c-o privire amenințătoare*). Știu, cine ești! Știu, de ce ai venit pe astă insulă!... Știu, că naufragiul tău e o viclenie

inventată! Și știu, cine e acel dușman, care mi te-a trimis aici!...

Lancéor: Pe mine?... Întâmplarea și nimic altceva, m-a adus aici!...

Merli: Abandonăm jocul de vorbe nefolositoare! *Joyzelle*: Ce-a comis?

Merlin: A voit să comită aceea ce-i mai mârșav, de care un om e capabil! A voit să tradeze bunătatea, a voit să înșele prietenia, și a voit să dea pe mâinile dușmanului pe marinimosul gazdă, care l-a luat sub paza sa...

Joyzelle: Ba nu!...

Merlin: De ce nu? Îl cunoști dar?

Joyzelle: Da!...

Merlin: De când?

Joyzelle: De când l-am văzut.

Merlin: Și de când l-ai văzut?

Joyzelle: De când a intrat în sala aceasta!...

Merlin: Scurtă vreme!...

Joyzelle: E tocmai deajuns.

Merlin: Nu, Joyzelle; fapte și argumente îndată îți vor dovedi, că nu-i deajuns! Și că privirea deschisă, zimbetul nevinovat, vorba sinceră de multe ori sunt curse mai primejdioase, decât bătrâneța ingrătă, sau amorul cu slabe speranțe...

Joyzelle: Ce intenții ai?...

Merlin: Aștept dovezile decisive; iar atunci voi face, ceea ce e drept și de nevoie, ca să nu mai am a mă teme de un astfel de dușman, care nu se teme de nimic. Atât siguranța ta, cât și a mea pretinde, să hotărâsc fără îndurare, fiindcă aceeaș cursă te încunjură și pe tine ca și pe mine... iar soartea pe noi ne unește!... Azi nu pot spune mai multe. Încrede-te în mine. Înțelegi doar acum, că fericirea ta e și fericirea mea...

Joyzelle: Mi-ai salvat viața, - mă cuget la asta.

Merlin: Fără farmec și fără iubire!... Dar sper, că odată vei fi mai dreaptă față de mine. (*Cătră Lancéor*). Iar tu pleacă!... Ce-am auzit despre tine nu poate fi minciună. Dacă mă conving, că e drept aceea, de ce mă tem: voiu săvârși. Iar până atunci ești prizonierul meu. O să ți-se indice acea parte a palatului, unde ți permis să stai. Dacă depășești granița indicată, tu însuși declari sentință asupra capului tău. Și sentința asta e irevocabilă!... Du-te! Am dat ordinul!...

Lancéor: Mă supun, dar în nădejdea sigură, că-ți vei recunoaște rătăcirea. La revedere Joyzelle...

Merlin: Nu... Zi-i rămas bun; căci se prea poate, ca nici odată să n-o vezi mai mult!... Se poate însă, Joyzelle, ca întâmplarea să-l conducă pe-acest om la tine. În cazul acesta fugi din calea lui! Viața voastră a amândurora atârână mult de aceea, ca tu să scapi cât mai curând! De voiu afla, că v-ați revăzut, s'a sfârșit cu voi fără amânare. (*Cătră Lancéor*). Îmi promiți c-o vei încunjură?

Lancéor: Dacă viața ei e periclitată: da!...

Merlin: Iar tu Joyzelle?

Joyzelle: Eu nu!...

— Cortina. —

Trad. de P. N. Lăznițeanu.

La sate băeți.

Acuși intrăm în feriile de vară. E drept, că vacanța e chemată a da puteri nouă, a fi un prilej de rehabilitare sau recreație a forțelor ostenite în anul școlastic; este însă tot atât de îndreptățită cererea de mobilizare a forțelor tinerești în serviciul idealurilor, urmărite de Asociațiune. Revista noastră a accentuat în două articole din Nr. 1—2—3 necesitatea activității tinereții în viața culturală a neamului; de astă dată vreau să repetez apelul de atunci și totodată să clarific în câteva cuvinte cât de șubrede și lipsite de seriozitate sunt motivele invocate în contra unei activități în cadrele largi ale Asociațiunii.

E neexplicabilă îndeosebi indolența celor ce zic, că nu e *necesară* contribuția *tuturor cărțurarilor* la munca de desrobire cultural-economică a țărâniei noastre. Azi, când toată suflarea românească e convinsă despre rezultatele binefăcătoare ale propagandei de până acum a Asociațiunii; azi, când b. o. în despărțământul Becleanului se țin câte 120 prelegeri populare de elita noastră în cursul alor trei luni de iarnă; azi, când prezidentul Asociațiunii și atâția alți bărbați cu orizonturi largi urgitează intrarea noastră în șirul ostașilor celei mai înalte instituții de cultură de dincoace de Carpați; azi — e rușinoasă fuga noastră de sub steagul »Asociațiunii«.

E lipsită de adevăr scuza celor-ce *n-au timp* a-și face apariția din când în când între cei-ce așteaptă cu atâta dor, și drag povețele cărțurarilor.

E știut doar, că în trei luni avem cel puțin 18 zile de sărbătoare, dintre cari am putea petrece cel puțin jumătate, adică nouă zile în diferite comune din apropiere. Și — dacă am adună în fiecare zi de aceasta măcar 5 abonați ai broșurilor edate de Asociațiune, sau am înființa ici-colo câte-o agentură sau tovărășie de înmormântare sau de vite de pildă, sau au pătruns cuvintele noastre măcar la sufletul alor zece țărani, am făcut *un bine* atât Asociațiunii, cât și țăranelui.

Neintemeiat rămâne și argumentul celor-ce vreau să prezinte tinerețea, ca *incapabilă* a țineă câte-o prelegere populară pentru nevoile mai arzătoare ale celor-ce mor în umbră și întunec. Se poate oare, ca universitari mai bătrâni, teologi ce azi-mâne ies în viață și peste tot tineri cu opt clase gimnaziale, să nu știe înfiripă o vorbire simplă despre unele sau altele cestiuni din domeniul medicinei, drepturilor, economiei sau istoriei bună oară?! Ar fi prea derogator pentru noi un atestat de paupertate de calibrul acesta. De ce nu ne schimbăm deci atitudinea?!

Că intelectualii nu văd cu ochi buni mișcarea noastră și nu ne sprijinesc nizuințele, încă e un motiv prea puțin serios și une-ori lipsit de adevăr. Înainte de toate trebuie pornită acțiunea *sistematic* și *cu multă seriozitate* și vor tăcea de

bună seamă și gurile rele, cari pun încă bețe în roate, când e vorba de apostolie culturală.

Să lucrăm mână în mână cu intelectualii, cerându-le concursul și sfaturile de bărbați cu experiență ai ținuturilor respective și vom ajunge la izbândă.

Acolo, unde »despărțământul« nu ne poate acoperi cheltuielile împreunate cu aceste excursiuni culturale, să jertfim și din buzunarele sau comoditatea noastră pentru sfințenia cauzei, fiindcă fără jertfe nu se poate face nimic în ziua de astăzi.

Iată în câteva cuvinte neteimeinicia motivelor aduse de cei-ce stau cu mâinile în sân, când le ceri servicii obștești.

E atât de evidentă baza de nisip a acelor scuze convenționale, încât nici nu voiu mai inzistă asupra lor.

Din toate acestea rezultă deci o rugămintă. Pe lângă viața sportivă pornită cu atâta entuziasm de tinerețea noastră, să ne continuăm în vară această propaganda culturală din anul trecut, ca astfel să putem zice cu sufletul împăcat, că înțelegem cu adevărat spiritul vremii, care ne îndeamnă tot mai mult și cu însuflețire: »La sate băeți!«

Bucium, 15 Maiu.

Nicodim Cristea,
figur. în drept.

CRONICĂ

BUCUREȘTIANĂ

O zi mare a studențimii române.

27 Aprilie este ziua în care studențimea românească a primit *insignia* — simbolul aspirațiilor ei — cuvânt de ordine pornit din inițiativa Centrului studențesc bucureștian, în prezența Dlui Rector Prof. Dr. Toma Ionescu precum și a Dlui Profesor Tanoviceanu și Docent la facultatea juridică Dl Anibal Teodorescu.

Președintele centrului Drand Banu luând cuvântul exprimă în numele tuturor studenților satisfacția sufletească ce o simt alături de Profesorii lor, cari iau parte la tot ce interesează studențimea dându-le toată încrederea că studențimea universitară va fi întotdeauna la înălțimea așteptărilor lor, formând o falangă neînvingătoare în care pot avea toată nădejdea. Mulțumindu-le roagă pe Dnul Rector să binevoiască a lua cuvântul.

Nici odată n'am simțit o mai mare apropiere între profesor și student, nici odată n'am văzut o dragoste mai mare a profesorului către student și un interes mai cald, mai sincer și mai inimos pe care l'ar putea avea profesorul către elevul lui ca în ora zilei 27 Aprilie, când Dnul Rector T. Ionescu printr'o cuvântare bine simțită și-a exteriorizat tot ceea ce gândește în folosul studentului. Dsa ne spune că a lucrat, lucrează și va lucra pentru studențime *din convingere* și că tot ce expune în fața noastră vine

din inimă. Am intervenit în parlament pentru căminul d-voastră studentesc (aplauze); s'a înființat din inițiativă privată căminul studentelor, lucru laudabil căci totul a pornit din bine pentru bine — acum *trebuie* realizată ideea unui cămin pentru studenți, care va fi întreținut din fondurile statului, fonduri particulare precum și din cotizațiile d-voastră, lucru ce mi l'ați propus. În modul acesta nu veți mai duce grija de mâine, nu vă veți mai epuiza energia în câștigarea pâinei de a doua zi, ci toată energia tinereții d-voastră va fi sacrificată pe altarul științei, artei sau literaturii.

În tot timpul cuvântărei Dl Rector a ținut insignia în mână — iar la urmă comparând-o cu butonul roșu al legiunii de onoare ce-l avea la butonieră ne-a spus: și eu port Domnilor o decorație în acelaș loc, în stânga, în dreptul inimei tot în locul, unde veți purta și d-voastră această insignie, dar cu deosebirea, că pe când a d-voastră arată prezentul și viitorul, a mea trecutului; pe când a d-voastră simbolizează iluzii și speranțe, a mea deziluzii în cea mai mare parte; pe când a mea îmi redeșteaptă în minte o viață trecută, a d-voastră o viață prin care am trecut dar prin care nu mai pot trece. Viața de student e singura epocă a vieții de care ne aducem aminte mai cu drag, e epoca de veselie descrisă atât de bine de H. Murget în »La viê de Boême«, e epoca în care cu entuziasmul tineresc, cu avântul iluziilor vieții viitoare ai ca stimul și cea mai neînfrântă mizerie. Ca încheiere a celor spuse ne-a urât cele scrise pe insignie: *Unire, muncă și jertfă*.

După D-l Rector a luat cuvântul D-l prof. Tanovicean, care ne-a urât să putem fi la înălțimea datoriiilor ce ni le reclamă patria, ea care se adresează în special păturei culte, pe care în majoritate o formăm, fiind astfel în perfectă armonie cu simbolul insigniei ce o vom purta-o.

La urmă președintele centrului studentesc, Dnul Banu, a prezentat câte un student dela fiecare facultate, cărora D-l rector cu un zâmbet prietenesc, care trăda o mare satisfacție sufletească, le-a pus în butonieră câte o insignie.

În această atmosferă prietenească ne-am jurat credința celor scrise pe insignie de jur împrejurul falnicului vultur: *Unire, Muncă, Jertfă*.

Pe ea mai stă scris *Studentimea românească*, înțelegându-se bine înțeles *de pretutindeni*, fapt ce dă latitudinea ori-cărui student român din ori-ce colțișor de pământ fie el ori cât de departe, s'o poată purta cu aceeaș fală cu care o vom purta-o noi cei din regat.* În scopul acesta s'au trimes 100 bucăți fraților transilvăneni.

※

„Se face ziuă“.

„Se face ziuă“ piesa distinsului scriitor român Z. Bârsan, care a fost jucată cu mult succes în Ploești, Galați etc. cu ocazia turneului făcut

* A se adresa Centrului studentesc Univ. Buc.

la sfârșitul lui Aprilie prin provincie, s'a reprezentat pentru prima oară în București la Teatrul Modern în ziua de 1 Maiu.

Această piesă s'a reprezentat întovărășită de altă piesă „*Jurământul*“ de acelaș autor, între care artistul Z. Bârsan și-a declamat emoționanta poemă: „*Ca mâini va bate ceasul*“, cu convingerea de patriot inflăcărat și cu nuanța sufletului ce suferă. În tot timpul acestei solemnități a predominat o atmosferă de însuflețire, de entuziasm delirant al publicului ce nu mai contenea cu manifestațiile de simpatie pentru autor și opera lui persecutată. Studentimea, care ocupase tot balconul, întona imnuri patriotice în onoarea celui ce ne face să întrevădem zile dătătoare de speranțe pentru viitorul întregului neam românesc.

Directorul Teatrului Național, dl George Diamandi, sprijinitor în avântul literaturii naționale, a luat parte la această reprezentație.

La sfârșit s'au făcut ovațiuni nesfârșite autorului aruncând flori, iar la eșire studenții, după ce au primit în urale pe Dl Bârsan în poezia teatrului, au mers până la Terasa Oteteleșeanu cântând »Deșteaptă-te Române« unde a avut loc un banchet.

Piesa după dorința generală s'a menținut pe afiș și pentru zilele de 2, 3, 4, 5 Maiu.

※

O manifestație pur cultural-națională.

Vicarul Vasile Mangra membrul Academiei Române vine să asiste la ședințele Academiei cu ocazia deschiderii sesiunii generale!!?... probabil, că d-sa a făcut abstracție de faptul, că până în prezent *și-a negat cu desăvârșire* această înaltă demnitate printr'o atitudine absolut neromânească. D-sa să nu uite, că un membru *activ* al Academiei Române trebuie să fie cuprins de simțuri înălțătoare la cuvântul de *românime* și să nu uite mai presus de toate că *este Român*, luptând pentru răspândirea și progresul *culturii* românești. Numai așa prea sfinte Vicar Mangra, corăspunzând cerințelor acestui mare așezământ de cultură al întregului neam românesc, numai așa, luptând pentru cultura românească de pretutindeni independent de granițe, numai așa vei mai putea ocupa un loc de onoare la Academia Română. Altfel, fără această îndatorire esențială ba chiar ca compromis al intereselor culturii, limbei deci existenței românești, se înțelege dela sine că această instituție s'ar înjosi ajungând la nivelul oamenilor nemeritoși.

Manifestațiile ce au avut loc în zilele de 2 și 3 Maiu, cred, că sunt destul de demonstrative vicarului Mangra, arătându-i să renunțe la onoarea de a participa la activitatea așezământului ce nu-i îngăduie prezența și să se convingă de falșă situație pe care și-a croit-o față de apărătorii culturii românești.

Studentimea și-a avut cuvântul și de data asta, dând lecția bine meritată trădătorului-cauzei române de peste munți.

Di Dr. C. I. Istrati, președintele Academiei și ceilalți membri au întârziat cât-va timp de a intra în ședință crezând, că va decide pe Mangra să părăsească sala. Încercarea fiind zădarnică membri Academiei luându-și locurile în ședință s'au adunat cu toții într'un colț al sălei, lăsând pe **foștul** fruntaș al Românilor de dincolo izolat, și ast-fel s'a deschis ședința. Aproape de sfârșitul ședinței studenții apar la intrarea Academiei manifestându-și antipatia în caracterul lor laudabil studentesc, nefăcând Vicarului decât două leziuni în regiunea anterioară și superioară apotcapului, asurzindu-i urechile cu huidueli pe diferite game cântându-i un aleluia! și cântece funebre ca să-i fie pentru totdeauna.

Noi studenții nu am făcut decât numai și numai o manifestație **pur** culturală, insultând în Mangra pe renegatul Mangra, atitudinea lui **ne-românească** față de problemele politice, culturale și naționale ce interesează viața românilor de peste, — atitudine pe care o cunoaștem cu toții — și în contra puținei chibzuinți a acestui vicar de a nu renunța la locul de onoare a unui așezământ în sânul căruia ideile și activitatea sa nu-i îngăduie să rămână.

V. P.-M.

Un an de acțiune.

Se împlinește un an dela apariția primului număr al acestei reviste. Fiindcă ea a fost intermeiată după ce s-a fost consultat părerea tuturor societăților academice românești din monarhie, am avea multe de spus amintindu-ne numai așa pe scurt răspunsul lor. Deși ar fi nimerit cu această frumoasă ocaziune, să ne dăm sama dacă a fost adevărată, dacă în urmă a fost statornică însuflețirea nobilă a celor cari au avut cuvânt atunci — totuși ținând samă de firea noastră românească, moștenitoarea calităților dar și a scăderilor străbunilor noștri, cu plăcere ne lipsim de multe constatări, în nădejdea că steagul desfășurat pentru lupta pornită acum un an în numele întregii studențimi românești, în drumul greu de suș, va fi ajutat și va fi ridicat de brațe tot mai tari, tot mai sus: să ne ridicăm cu toții acolo unde datorința noastră de ostași a iculturii și credinței românești ne cheamă azi mai mult decât în alte vremuri. Mărturisind cu adânc înțeles, că înălțarea unui neam începe dela generația sa mai tină, dar că și căderea lui tot dela ea atâră, susținem cu cea mai caldă iubire și cu cel mai curat idealism și pe mai departe lupta pornită, invitând și acum pe cei ce pot și au datorința: **să lucre!** în numele principiilor de înfrățire a aspirațiilor, de solidarizare a nizuinelor acelor câte-va mii de studenți români, răspândiți pe întinsul monarhiei noastre. Noi vrem ca și neamul nostru să aibă odată o zi de sărbătoare, senină și **măreață!** Ceriul e bun, dar nu dă nimic în cinste! Muncă cinstită și perseverență nu rămâne însă nicicând nerăsplătită. Luând pildă viața de activitate a tinerimii popoarelor din apus, să ne cerem și noi partea cuvenită, cu

drepturile cuvenite, din munca ce se depune tot mai conștient tot mai cu rost la opera de nălțare a neamului. E vremea să rupem cu trecutul! Azi Țara și Neamul are lipsă de cuvântul și de fapta noastră. Cu anul ce vine, să nu mai stăm deci departe unii de alții; să venim să ne cunoaștem și să ne vorbim în coloanele acestei reviste — pentruca munca noastră să fie munca armatei conștie și bine organizate!

✱

Ziua de 3/15 Mai,

data hotărârii eroice a părinților noștri de-a schimba pe prețul sângelui trecutul de robie cu un viitor de libertate — de lumină și căldură, anul acesta a fost comemorată în mod deosebit de măreț de sufletul întregului neam. La nici o amintire a istoriei sale, nu tresare mai viu și mai unanim poporul nostru, ca la această zi de măreață amintire, care ne reinsuflețește pe lângă ceilalți eroi ai națiunii noastre, alături de Avram Iancu, mai cu osebire pe acel tinăr Simeon Bărnăuțiu, a cărui măiastră vorbire la 1848, 3/15 Mai, a fost în stare să împrumute bărbăția eroilor, zecilor de mii de țărani români, adunați pe »Câmpia Libertății«. Un neam, care astfel își știe onora eroii, amintirea lor scumpă, nu poate să piară, nu poate să rămâie mic!

✱

Se împlinește un sfert de veac

dela moartea lui Mihail Eminescu, cel mai profund și cel mai duios poet al nostru, în sufletul căruia Dzeu a sădit c-o largă dărnicea cea mai fulgerătoare simțire, cea mai cuprinzătoare minte și inimă. Eminescu, sintetizarea a tot ce sufletul românesc are mai bun, la noi e cunoscut încă și azi, mulțumită instrucțiunii streine de care siliți ne împărțășim numai ca»cel mai mare poet pesimist« al Românilor!

Până când vor fi încă mulți între noi de aceia, cari astfel cunosc oameni și faptele istoriei, cu greu vom putea trimite și noi, ca francezii și alte neamuri mari »înainte trecutul, drept călăuz al viitorului«.

✱

Din Macedonia.

În ziua de 11 l. c. s'a ținut la Bitolia o întrunire a corpului didactic și bisericesc fiind prezenți 62 de delegați. Cu acea ocazie s'a votat o moțiune prin care se face cunoscut guvernului român din București, în cazul când până la 10 Mai 1914 nu se vor lua măsuri serioase pentru apărarea românismului din Macedonia, toate școlile și bisericile din Macedonia vor fi închise și cheile acestora vor fi predate consulatului român din Macedonia.

Redactor responsabil: LAZAR ISAICU

Tipografia »Carmen«, Petru P. Barițiu în Cluj.